

Charakteristiky kandidátov na udelenie verejného ocenenia „Ceny KSK“

Verejné ocenenie „Cena Košického samosprávneho kraja“ udeľuje Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja podľa Zásad a postupu pre udeľovanie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja v znení neskorších dodatkov jedenkrát ročne piatim osobnostiam a kolektívom alebo právnickým osobám za osobitný prínos pre rozvoj Košického kraja, za činy statočnosti, ľudskosti a hrdinstva, za vynikajúce tvorivé činy a výsledky dosiahnuté v humanitárnej, cirkevnej, kultúrnej a umeleckej, publicistickej, verejnoprospešnej, podnikateľskej, technickej a športovej činnosti.

Pre rok 2009, ako volebný rok, Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja schválilo Dodatkom č. 4/2009 k vyššie uvedeným Zásadám zmenu termínu na predkladanie návrhov na ocenenia jednotlivcov a kolektívy do 30. 6. 2009. Oznámenie o možnosti predkladania návrhov na udelenie ocenenia jednotlivcov a kolektívy bol z úrovne Úradu Košického samosprávneho kraja zaslaný všetkým obciam a mestám v Košickom kraji, ďalším subjektom dňa 19. 2. 2009. V uvedenom období bolo Úradu Košického samosprávneho kraja doručených spolu 14 návrhov.

V súlade s Čl. 5 ods. 1 vyššie uvedených zásad dňa 19. augusta 2009 zasadala na ten účel zriadená Komisia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja zložená z predsedov poslaneckých klubov a predsedov komisií zastupiteľstva, ktorá posúdila došlé návrhy a zastupiteľstvu odporučila udeliť Cenu Košického samosprávneho kraja v roku 2009 týmto jednotlivcom a kolektívom:

1. Bábkovému divadlu v Košiciach
2. Róbertovi Berenhautovi
3. Detskému speváckemu zboru Zvonček (Csengettyű) pri Gymnázium a základnej škole Sándora Máraiho s vyučovacím jazykom maďarským v Košiciach
4. Folklórnemu súboru Zemplín
5. Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

1. Bábkové divadlo v Košiciach

Bábkové divadlo v Košiciach vzniklo v roku 1959 na základe skúseností už troch slovenských profesionálnych súborov. Od svojho založenia je samostatným divadlom, ktoré sa zameralo hlavne na tvorbu pre deti, ako dodnes jediné profesionálne vo východoslovenskom regióne. Znamená to, že divadlo formuje najmladšieho diváka a jeho estetické vnímanie už polstoročie rôznymi výtvarnými koncepciami klasických bábok – javajok, marioniet, maňušiek, ale tiež animovanými bábkovými objektmi. Bábkové divadlo ako výtvarno-divadelná syntetická forma je nielen cesta k literatúre a divadlu, ale je aj žriedlom, z ktorého dieťa začína vstrebávať kúzlo živého umenia v niekoľkých rovinách. Ide predovšetkým o jeho úlohu v oblasti výchovnej činnosti pri spoznávaní a uvedomovaní si životných hodnôt.

Počas 50 - ročnej existencie divadlo zaznamenalo niekoľko významných etáp nielen v dramaturgickom smerovaní, pri voľbe titulov a literárnych adaptácií, ale hlavne prezentovalo vo svojom repertoári širokú škálu bábkarských žánrov od klasických hier, ktoré k nám prichádzali najmä z Čiech a okolitých štátov, ale aj snahou o pôvodné autorské divadlo. Bábkové divadlo v Košiciach za uplynulé obdobie i v súčasnosti buduje na tradícii klasickej rozprávky, pôvodnej slovenskej ľudovej slovesnosti i tvorbe najlepších súčasných domácich i svetových autorov, ktorí píšu a tvoria pre deti.

Vznikli originálne diela ocenené na domácich i zahraničných festivaloch: Zlatý vábnik, Krajina Zázračno, Janko Pipora a ďalšie. Adaptácia Čajkovského Luskáčika pod názvom Medovníkový princ doslova prebrázdila svet. Divadlo od svojho vzniku uviedlo 181 premiér

pre takmer dva milióny divákov. Hrlo v takmer každom európskom štáte, ale aj v severnej Afrike. Zapísalo sa aj do povedomia televízneho diváka. Známe v Československu boli večerníčky, ktoré natáčali košickí bábkari celé desaťročie.

Návrh na udelenie verejného ocenenia „Cena Košického samosprávneho kraja“ Bábkovému divadlu v Košiciach predložila Mgr. Katarína Hegedúsová, riaditeľka Bábkového divadla v Košiciach pri príležitosti jeho 50. výročia vzniku.

2. Róbert Berenhaut

Pán Róbert Berenhaut už ako 15 – 16 ročný učen si z prvého platu kúpil fotoaparát a odvtedy ho bez foťáku a fotobrašne človek v meste prakticky nestretne. Začínal ako externista v Košiciach v novinách Priekopník, ktoré boli predchodcom Východoslovenských novín. Pripravoval aj športovú víkendovú stranu pre denník Pravda a občas pre časopis Štart. Od roku 1960 pracoval ako fotograf vo Východoslovenských novinách. Mapoval život vo Východoslovenskom kraji, poznali ho prakticky v každom okrese, v každej dedine. Zachytával život a prácu ich obyvateľov, dokumentoval spoločenské zmeny. Fotografoval vo fabrikách, na poliach, v divadlách i na námestiach. Zvláštnu kapitolu v jeho profesionálnom pôsobení tvorí športová fotografia. V jeho archíve sú zábery z tisícok futbalových súbojov, zápasov, pretekov, súťaží vo všetkých športoch na vrcholových i amatérskych úrovniach vo veľkých mestách i malých dedinkách. Róbert Berenhaut je neúnavný dokumentarista, ktorý prostredníctvom objektívu viac ako polstoročie mapoval východné Slovensko. Jeho archív je archívom doby a ľudí. Vytvoril na prvý pohľad nenápadnú, ale svojím významom neoceniteľnú historickú hodnotu. Vždy skromný, ale nesmierne pracovitý a poctivý fotograf je legendou medzi východoslovenskými žurnalistami.

Návrh na udelenie verejného ocenenia „Cena Košického samosprávneho kraja“ pánovi Róbertovi Berenhautovi predložila Regionálna organizácia Slovenského syndikátu novinárov Košice pri príležitosti jeho životného jubilea 80. narodenín za celoživotné zásluhy na mapovaní obrazu východného Slovenska prostredníctvom objektívu fotoaparátu v regionálnych i celoštátnych médiách, so zvláštnym zreteľom na športovú fotografiu.

3. Detský spevácky zbor Zvonček (Csengettyű) pri Gymnáziu a základnej škole Sándora Máraiho s vyučovacím jazykom maďarským v Košiciach

Spevácky zbor Zvonček od založenia v roku 1969 pôsobí pri základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským v Košiciach a vychoval okolo 800 milovníkov zborovej hudby. Je jediný detský spevácky zbor na východnom Slovensku, ktorý pracuje bez prerušenia a je najúspešnejším zborom pracujúcim pri základnej škole v našom regióne.

Za uplynulých 40 rokov zbor dosiahol veľa úspechov a uznaní na rôznych národných a medzinárodných súťažiach a festivaloch, čím dôstojne reprezentoval nielen svoju školu, ale aj mesto Košice, Košický kraj, Slovensko a v neposlednom rade aj maďarskú národnú kultúru.

Členmi zboru sú žiaci základnej školy vo veku od 9-15 rokov. Dievčatá po skončení základnej školy môžu vo svojej činnosti pokračovať v Dievčenskom speváckom zbore, ktorý pôsobí pri gymnáziu už 20 rokov. Oba spevácke zbory oslávili svoje jubileum slávnostným koncertom v Dome umenia v Košiciach dňa 21. marca 2009 za účasti hosťujúcich zborov - Miešaného zboru Čermel z Košíc a Dievčenského speváckeho zboru pri Gymnáziu Kláry Leőwey z mesta Pécs, Maďarská republika. Spevácke zbory vedie pani Andrea Ferencei, ktorá je tiež bývalou členkou týchto zborov. V jej pláne na budúci školský rok sú účasť na celoslovenskej súťaži mládežníckych speváckych zborov Mládež spieva a Znejúca pieseň a tiež účasť na medzinárodnom festivale speváckych zborov v Maďarskej republike.

Spevácky zbor Zvonček a Dievčenský spevácky zbor sa pravidelne zúčastňujú na celoštátnych súťažiach detských speváckych zborov Mládež spieva a Celoslovenských súťažiach mládežníckych speváckych zborov v Turčianskych Tepliciach vrátane účasti na XIV. ročníku medzinárodnej súťaže Bélu Bartóka v Debrecíne, kde v roku 1991 súbor získal mimoriadnu cenu poroty.

Spevácky zbor sa pravidelne od roku 1982 zúčastňoval na festivaloch nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí – v Maďarskej republike a v Rumunsku:

1982 - Kodályovo Centenárium, Oroszlány – MR, 1984, 1987 – Spievajúca Mládež, Pécs – MR, 1989 - Medzinárodný festival detských speváckych zborov, Komló – MR, 1991 – Národnostný festival speváckych zborov, Zalau – Rumunsko, 1992 – Festival sakrálnnej hudby – Sátorajaujhely – MR, 1994 – Festival Bélu Bartóka v zborovom speve, Šahy, Hévíz – SR, MR, 1995 – Národnostný festival speváckych zborov, Zalau – Rumunsko, 1996 – Festival komorných speváckych zborov, Dunajská Streda, Medzinárodný zborový festival – Ózd, MR, 1997 – XXXI. ročník hudobného festivalu Lajosa Bárdosa, Mercurea Ciuc – Rumunsko, 2001 – I. Medzinárodný mládežnícky hudobný festival, Pécs – MR, 2001 – I. ročník Festivalu maďarských speváckych zborov v Karpatskej kotline, Debrecín – MR. Taktiež od roku 2002 do roku 2006 sa kolektív navrhnutý na ocenenie pravidelne zúčastňoval Festivalu sakrálného umenia, Košice. V roku 2006 sa spevácky zbor zúčastnil na I. medzinárodnom festivale speváckych zborov Bélu Bartóka v Budapešti a v rokoch 2004, 2005, 2007 medzinárodného festivalu detských a mládežníckych speváckych zborov – Eger, v Maďarskej republike. Od roku 1985 sa kolektív navrhnutý na ocenenie zúčastňoval aj na zájazdoch v Cottbuse, v Nemecku, 1991 – v Ózde, v Maďarskej republike, v Budapešti v roku 2001 na Slávnosti na počesť Františka Rákócziho II., 2001 – Hostovanie u detského speváckeho zboru SVÍTÁNÍ, Praha – Česká republika. Kolektív pravidelne každé dva roky hostuje u Mládežníckeho a Dievčenského speváckeho zboru pri Gymnáziu Kláry Leőwey, Pécs v Maďarskej republike /Leőwey Klára Gimnázium Vegyes- és Leánykara, Pécs/.

Návrh na udelenie verejného ocenenia „Cena Košického samosprávneho kraja“ Detskému speváckemu zboru Zvonček (Csengettyű) predložilo Gymnázium a základná škola Sándora Máraiho s vyučovacím jazykom maďarským Márai Sándor Magyar Nyelvű Gimnázium és Alapiskola Košice.

4. Folklorný súbor Zemplín

Folklorný súbor Zemplín je od svojho vzniku amatérske hudobné teleso, ktoré reprezentuje tanečnú, hudobnú a výtvarnú kultúru východného Slovenska, zvlášť regiónu Zemplín. Motiváciou jeho práce je zachovávanie, zveľaďovanie a znovuobjavenie kultúrnych hodnôt ľudovej umeleckej tvorby.

Folklorný súbor Zemplín sa cez intenzívnu prácu od svojho vzniku 10. decembra 1957 až po súčasnosť natrvalo zapísal do kultúrneho povedomia Slovákov ako popredný reprezentant zemplínskeho folklóru.

Zrodil sa súbor, ktorý vďaka zanietým Zemplínčanom nikdy nestratil svoju pravú zemplínsku tvár. Ľudovú tradíciu a umenie šíril v mnohých krajinách na štyroch kontinentoch sveta. Stal sa zdrojom inšpirácie pre vznik a prácu mnohých súborov Slovenska. Je uznávaný doma ale i v zahraničí. Počas svojej existencie sa zúčastnil mnohých vystúpení a slávností vo Východnej, Strážci, Domažliciach, Levoči, Svidníku, Gombaseku, Myjave, Detve, Košiciach, Dubnici, Gemeri, Snine a i. Absolvoval vystúpenia v Bratislave, Brne či Prahe, no predovšetkým je dlhé roky spoluorganizátorom Zemplínskych slávností piesní a tancov. Folklorný súbor Zemplín dosiahol mnoho úspechov a ocenení nielen na Slovensku. V Rumunsku získal laureáta FST a zvláštnu cenu Bukurešti, v Taliansku – Zlatú

medailu – Paegli, v Anglicku získal I., II., a III. miesto v speve, hudbe a tanci – Middeabrough. Získal ceny v Nemecku, Poľsku. V Kanade a v Portugalsku bol vyhlásený za najlepšie súbor.

Koncom roku 1972 zriadili pri súbore Zemplín detskú prípravku – súbor Zemplínik s cieľom zbierať a uchovávať detský, hudobný a tanečný folklór z východného Slovenska, vychovať mladú generáciu pre vstup do súboru Zemplín.

Po piatich rokoch pôsobenia vznikol pri ňom ďalší detský kolektív Zemplínček. I tento sa za krátky čas dostal do povedomia širokej verejnosti. V súčasnosti v týchto detských súboroch pôsobia deti nielen z Michaloviec ale aj širšieho okolia.

Folklórny súbor Zemplín vychoval mnoho umelcov. Mnohí z nich sa zaslúžili aj o jeho terajšie významné postavenie v súčasnej kultúre.

Návrh na udelenie verejného ocenenia „Cena Košického samosprávneho kraja“ folklórnemu súboru Zemplín za reprezentáciu ľudového umenia doma aj v zahraničí predložilo Mesto Michalovce.

5. UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

V tomto roku v mesiaci november Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach oslávi 50. výročie svojho pôsobenia, ktorej prvým rektorom sa stal prof. MUDr. Jozef Pajtáš. Založením Univerzity Pavla Jozefa Šafárika sa tak v priebehu dvadsať rokov dotvára profil Košíc, ako významného vysokoškolského mesta.

Spoločensko-politické udalosti deväťdesiatych rokov 20. storočia zasiahli do osudu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika. Zákomom č. 361/1996 Z. z. o rozdelení UPJŠ v Košiciach sa s účinnosťou od 1. januára 1997 rozdelila univerzita na dva samostatné právne subjekty Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Prešovskú univerzitu so sídlom v Prešove. Počet fakúlt na UPJŠ sa zredukoval na tri - lekársku, prírodovedeckú a právnickú, ku ktorým pribudli v roku 1998 Fakulta verejnej správy a v roku 2007 aj Filozofická fakulta. Pri svojom vzniku mala univerzita iba dve fakulty, na ktorých študovalo 952 študentov, v roku 2009 má univerzita päť fakúlt, na ktorých študuje takmer 7 600 študentov.

Hlavnou prioritou v oblasti vzdelávania Univerzity Pavla Jozefa Šafárika je poskytovať trojstupňové vysokoškolské vzdelávanie na základe najnovších vedeckých poznatkov v širokom medzinárodnom kontexte, v súlade s európskymi trendmi v tejto oblasti a pokračovať v implementácii odporúčaní Bolonskej deklarácie a Lisabonskej stratégie do vzdelávacieho procesu na všetkých stupňoch vysokoškolského vzdelávania. V súčasnosti poskytuje univerzita vysokoškolské vzdelanie v 160 študijných programoch, z toho v 59 bakalárskych študijných programoch, v 65 programoch druhého a spojeného prvého a druhého stupňa a v 36 študijných programoch tretieho stupňa štúdia. Univerzita dosahuje výborné výsledky v oblasti dopĺňujúceho, rozširujúceho a špecializačného štúdia, ako aj v oblasti poskytovania profesijných, či záujmových kurzov.

V súčasnosti na univerzite pôsobí 99 profesorov, 94 docentov 374 odborných asistentov, asistentov a lektorov a 87 výskumných pracovníkov. Univerzita je zapojená do medzinárodnej vedeckej spolupráce s európskymi, americkými a ázijskými univerzitami, ktorej výsledkom sú mnohopočetné kvalitné publikácie uverejnené v prestížnych vedeckých periodikách. O výskumnom zameraní univerzity svedčí fakt, že zamestnanci univerzity publikovali viac ako 14 % všetkých karentovaných prác publikovaných verejnými vysokými školami v Slovenskej republike.

Za základný predpoklad úspechu v budúcom pôsobení univerzity sa pokladá skvalitnenie služieb pre študentov zlepšovaním sociálnych podmienok prostredníctvom poskytovania kvalitného ubytovania, estetizácie ubytovacích priestorov, zlepšovania stravovacích podmienok a rozšírenia možností športových aktivít pre študentov. V súčasnosti má univerzita k dispozícii viac než 1 500 ubytovacích miest, pričom zároveň poskytuje už viac rokov

ubytovanie ďalším 500 až 650 študentom na základe zmluvy s externým poskytovateľom ubytovania. Veľká pozornosť z úrovne Univerzity Pavla Jozefa Šafárika je venovaná výskumnej činnosti prostredníctvom výskumných tímov. Jedným z najvýznamnejších nástrojov s cieľom podporovať integrované univerzitné prístupy orientované na excelentné osobnosti a výskumné tímy bola príprava programu vytvárania centier excelentnosti a ich inštitucionalizácia, v ktorých sú zastúpené viaceré pracoviská z mimouniverzitného prostredia, dokonca aj zo zahraničia. Cieľom univerzity je podporovať zlepšovanie prístrojovej infraštruktúry, čomu napomáhajú projekty APVV na financovanie Centier excelentnosti (Centrum excelentnosti pre individualizáciu protinádorovej terapie, Centrum fyziky veľmi nízkych teplôt, Centrum pre výskum spoločenských aspektov zdravia). Tieto centrá sa stali zárodkom kreovania širších výskumných tímov, ktoré sa môžu uchádzať o finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, a ktoré predstavujú jedinečnú a neopakovateľnú šancu výrazne zmeniť infraštruktúru výskumu a posunúť výskum na kvalitatívne vyššiu svetovú úroveň.

Za najvýraznejší úspech zo strategického hľadiska v oblasti vedeckovýskumnej činnosti je možné považovať to, že sa univerzite podarilo presadiť v rámci operačného programu Výskum a vývoj, čo nesporne povedie ku skvalitneniu výskumnej infraštruktúry na univerzite. Za úspech je možné považovať aj ďalší nárast scientometrických výstupov. Je potešiteľné, že v roku 2008 výkon univerzity vo vede prvý krát prevýšil výkon vo vzdelávaní.

Veľká pozornosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika je venovaná aj medzinárodným vzťahom, základom zostávajú partnerské vzťahy s univerzitami a výskumnými centrami v Európe na inštitucionálnom základe. Mimoeurópske partnerské vzťahy sa zakladajú na požiadavkách výberu, vychádzajúcich z odborových priorít a finančných možností UPJŠ. Hlavné smery záujmu predstavujú Severná a Južná Amerika (USA, Kanada, Mexiko, Argentína a Brazília), ázijský Blízky východ (Izrael), Ďaleký východ (Čína, Tchaj-wan, Japonsko, Indonézia a Južná Kórea), Austrália a Južná Afrika. Súčasťou univerzitnej stratégie je zvyšovať podiel univerzity na rozhodovacích procesoch v rámci Európskej únie prostredníctvom aktivít medzinárodných akademických organizácií, predovšetkým Európskej asociácie univerzít, ale aj medzinárodných regionálnych združení, ako sú Asociácia univerzít Karpatského regiónu, Euroregión Karpaty, ale tiež individuálnou účasťou vedeckých osobností v riadiacich štruktúrach európskych a svetových inštitúcií. V roku 2004 sa univerzita stala plnoprávnym individuálnym členom Európskej asociácie univerzít (EUA). Táto iniciatíva otvorila možnosti pre rovnocennú účasť univerzity pri tvorbe a realizácii európskej politiky vo vysokoškolskom vzdelávaní. Plnoprávne členstvo v EUA vytvára podmienky pre vzájomné porovnávanie úrovne vzdelávania a medzinárodnú evaluáciu.

Univerzita rozšírila vlastnú sieť partnerských vzťahov, počet zahraničných univerzít, s ktorými má univerzita spoluprácu, je ku sklonku roku 2008 spolu 113. Nové partnerské univerzity pribudli z členských štátov Európskej únie, a to z Poľska, Talianska, Španielska, Turecka, Rakúska, Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Bulharska a Litvy. Je to základný predpoklad získavania aktuálnych informácií a skúseností z pedagogickej a vedeckej oblasti. Zámerom univerzity je v súlade so zákonom o vysokých školách postupne pokračovať v účelnej integrácii akademických, hospodársko-správnych a ďalších súvisiacich činností na univerzite, zabezpečiť stabilitu univerzity v slovenskom i európskom akademickom priestore a pozornosť sústrediť na vytvorenie efektívnej organizačnej štruktúry s výhľadom úspešnosti univerzity v ďalšej komplexnej akreditácii.

Návrh na udelenie verejného ocenenia „Cena Košického samosprávneho kraja“ Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach predložil prof. MUDr. Ladislav Mirossay, DrSc., rektor univerzity, pri príležitosti 50. výročia jej založenia.